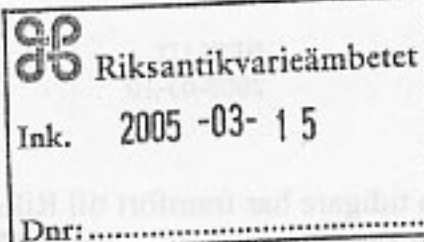

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Eva Björkman
0501-60 53 83

BESLUT
2005-03-10

Diarienummer
432-34461-2004

Sida
1(3)

Byggnadsminnesförklaring av Vedums stationshus Vara Vedum 3:186, Vedums sn, Vara kommun, Västergötland

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950), Vedums stationshus för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden får inte rivas, vare sig i sin helhet eller delar därav.
2. Byggnaden får inte byggas till, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Byggnadens stommar får inte rivas, byggas om eller ersättas med andra material.
4. I byggnadens väntsal får inte göras ingrepp eller ändring av fast inredning.
5. Byggnaden skall vårdas och underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhåll skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar och ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
6. Skyddsområdet som markerats på bilaga 1 får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.

Redogörelse för ärendet

Vedums stationshus har föreslagits få skydd som byggnadsminne av Riksantikvarieämbetet 2000-11-04, med anledning av prop. 1999/2000:78 "Ändrad verksamhetsform för SJ mm. – om att verksamheten vid affärsverket Statens järnvägar skall överföras till ett eller flera bolag". Riksantikvarieämbetet har utarbetat beskrivning, motivering och förslag till skyddsbestämmelser för stationen. Jernhusen AB har i skrivelse som inkom till Länsstyrelsen 2004-06-16 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av stationshuset och bifogat Riksantikvarieämbetets förslag till skyddsbestämmelser. Jernhusen AB har i samma skrivelse framfört att man vill att de synpunkter rörande

20.05.03 - 18. Bestört. Kmh
kopierat till Kth: BM-reg. Are / JZ

g:\kulturmiljo\intern\personmappar\eva_b\43234461-2004 vedums station.doc

Postadress:
542 85 MARIESTAD

Besöksadress:
Hamngatan 1

Telefon/Fax:
0501-80 50 00 (växel)
0501-80 54 44 (fax)

Webbadress:
www.o.lst.se

E-post:
kulturmiljo@o.lst.se

skyddsbestämmelserna som man tidigare har framfört till Riksantikvarieämbetet skall beaktas. Synpunkterna som framförts i skrivelse 2003-02-11 gäller att skyddet enbart bör omfatta exteriören samt att skyddet inte ska omfatta det f.d. avträdeshuset. Riksantikvarieämbetet har i sitt förslag tagit hänsyn till dessa synpunkter.

Västergötlands museum har 2004-08-13 beklagat att avträdeshuset ej omfattas av skyddsbestämmelser, men har i övrigt ingen erinran emot förslaget till skyddsbestämmelser.

Historik

Stationshuset uppfördes, efter ritningar av Claes Adelskiöld, för den smalspåriga järnvägen Uddevalla-Vänernborg-Herrljunga. Bandelen Herrljunga-Vara började trafikeras 1866 och linjen i sin helhet ett år senare. Banan ombyggdes till normalspår 1900 och övertogs av SJ 1940.

Stationshuset i Vedum är byggt av trä i 1 ½ våning. Ytterligare tre stationer efter banan utfördes efter samma eller liknande ritningar. Fasaderna är fodrade med liggande och stående panel och däremellan ett brett våningsband. Taket är ett sadeltak, täckt med tegel, och med en utskjutande takfot med dekorativa taktassar. Även fönster- och dörrömfattningar har getts en enkel dekorativ utformning. På båda långsidorna skjuter en mittfronton ut från fasadlivet. Fönstren i bottenvåningen har en äldre utformning med små rutor, medan fönstren i övervåningen på gavlarna och i frontonerna är utbytta någon gång vid mitten av 1900-talet. Äldre foton visar att dessa fönster tidigare var glasade med små rutor. Ömfattningarna på dessa fönster har också förenklats. På fasaden mot banan har en av dörrarna tagits bort och ersatts med ett fönster.

Interiören, bland annat i väntsalen, präglas av en modernisering som gjordes under 1940-talet. Dörrar, golv, väggpaneler och biljettlucka är exempelvis bevarade från denna tid.

Till stationsmiljön hör även det välbevarade avträdet som har ett likartat utseende och troligen är samtida med stationshuset.

Motivering

Enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950) får Länsstyrelsen förklara en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde för byggnadsminne.

Den nuvarande tätorten Vedums uppkomst och utveckling sammanfaller starkt med stationens placering i närheten av den gamla kyrkbyn. Stationshuset är ett välbevarat exempel på de mindre stationshus som uppfördes i ett stort antal på de enskilda bånsträckorna. Denna stationstyp är idag sällsynt, då många liknande stationer rivits, sålts eller förändrats. Byggnaden är såväl exteriört som interiört välbevarad.

Länsstyrelsen bedömer att Vedums stationshus är synnerligen märkligt genom sitt kulturhistoriska värde.

Hur man överklagar

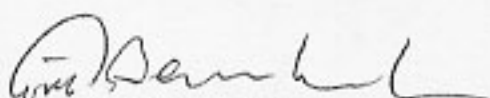
Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten, se bilagan formulär 03.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnader, anläggningar och det kringliggande området.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § av lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950), lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen.

I detta ärende har landshövding Göte Bernhardsson beslutat och länsantikvarie Eva Björkman varit föredragande. I beslutet har även biträdande länsantikvarie Karolina von Mentzer, länsjurist Göran Fjellman och arkitekt Mehdi Vaziri deltagit.

Göte Bernhardsson

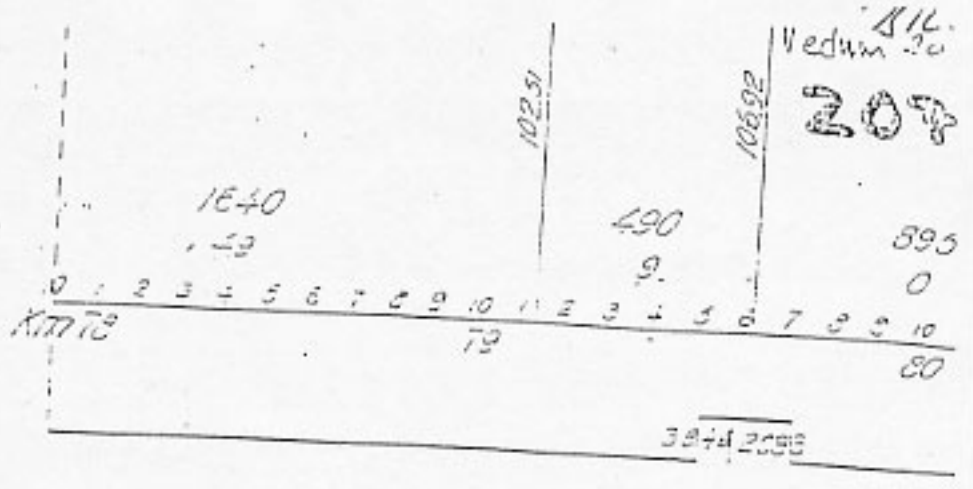

Eva Björkman

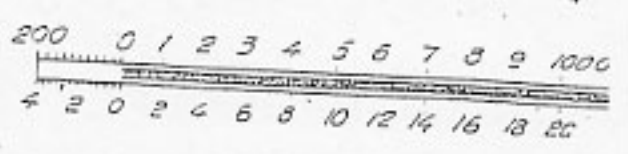
Bilagor:
Karta, bil. 1
Hur man överklagar

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, delgivningskvitto + bilagor
Västergötlands museum + bilagor
Byggnadsnämnden, Vara kommun + bilagor
Kulturnämnden, Vara kommun + bilagor
Samhällsbyggnadsenheten
BM-pärm

Laga kraftsbevis till:
Riksantikvarieämbetet
DRK, Mariestad+ ev. kartbilaga
Lantmäteriet

Längdskala för

Höjdskala för p

